

Handläggare
Inger Outzen
Telefon: 08-508 10 053

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
Sammanträde 2016-05-18

Genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet

Remiss från kommunstyrelsen. Dnr: 106-357/2016

Förvaltningens förslag till beslut

1. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsens finansrotel har till stadsdelsnämnden överlämnat en remiss gällande ”Motion (2016:26) om genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet” Dnr: 106-357/2016.

Remisstiden sträcker sig till den 2 september 2016. Remissen har överlämnats till Östermalms- och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnder, till Äldrenämnden och därutöver till stadsledningskontoret, Företagarna och Almega.

Remissen avser en motion från Lotta Edholm (L), Gulan Avcı (L) och Björn Ljung (L) där de anför att kommunfullmäktige bör uppdraga åt kommunstyrelsen att genomföra genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet. I genusanalysen menar motionärerna att det bland annat bör kartläggas hur stadens beslut på upphandlingsområdet skiljer sig med avseende på verksamheters könskodning och könssammansättning hos brukare, personal och företagsledning.

Förvaltningens bedömning är att motionärernas förslag om genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet kan anses vara tillgodosett genom kommunfullmäktiges beslut om budget för 2016,

där intentioner och krav på såväl jämställhetsarbete som på upphandling som medel tydliggörs.

Bakgrund

Motionärerna Lotta Edholm (L), Gulan Avcı (L) och Björn Ljung (L) anser att staden har återkommunaliserat enligt deras bedömning välfungerande verksamheter inom vård och omsorg, men i motsats till detta har staden tvekat att t ex utkräva viten gällande bristande sophantering och persontransporter. Enligt motionärernas uppfattning kan en eventuell skillnad förklaras med att omsorgsföretag normalt verkar i traditionellt kvinnliga branscher, medan transport- och renhållningsföretag verkar i traditionellt manliga. Då fler företag i traditionellt kvinnliga branscher förutsätts bli återkommunaliserade, och företag i mer manligt präglade branscher trots brister tillåts kvarstå i entreprenad, antar motionärerna att företag inte behandlas lika och oberoende av om drivs de av kvinnor eller män. Motionärerna menar att detta inte är något nytt, utan att det alltid varit så, men det beklagas av dem med hänvisning till den politiska majoritetens feministiska inriktning.

Stadens jämställdhetsarbete

Enligt kommunfullmäktiges budget ska Stockholm vara en jämställd stad där makt, möjligheter och resurser fördelas lika, oavsett kön. Stadens egen verksamhet ska bidra till ökad jämställdhet. Ett genus- och antirasistiskt perspektiv ska integreras i stadens alla verksamheter. Kommunstyrelsen ska utarbeta ett program med utgångspunkt i den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN). Programmet ska redogöra för stadens arbete med jämställdhetsintegrering och genusbudgetering och innehålla kompetenshöjande insatser för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Jämställdhetsintegrering är en viktig del i stadens strategi för att nå de nationella jämställdhetspolitiska målen. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv integreras i alla led av beslutsfattande, planering och utförande av verksamheten, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet och utförandet.

För att visa hur stadens fördelning av resurser och utformning av verksamheter kommer stockholmarna till del, ska stadens verksamheter redovisa all individbaserad statistik uppdelad efter kön. Statistiken ska, där eventuella skillnader synliggörs, analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv. Analyserna ska sedan användas för att utveckla stadens verksamheter i syfte att göra dem mer jämställda. Kommunstyrelsen ska bistå nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att jämställdhetsintegrera sina verksamheter. Som en

del av stadens jämställdhetssatsningar ska staden stödja kvinnors och flickors organisering, särskilt i ytterstaden.

De av kommunfullmäktiges indikatorer som bygger på individbaserad statistik ska analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv. I budgeten preciseras därutöver de av kommunfullmäktiges indikatorer där behovet av analyser av skillnader mellan befolkningsgrupper och stadsdelar särskilt ska beaktas.

Det lokala näringslivsarbetet ska stärkas i samarbete med stadsdelsnämnderna och ska särskilt stärka arbetet med företagande och entreprenörskap bland kvinnor och personer med utländsk bakgrund.

Stadens upphandlingsprogram

Ett nytt program för upphandling och inköp har utarbetats med utgångspunkten att kvaliteten i verksamheterna ska stärkas och de anställdas rättigheter värnas samtidigt som höga miljökrav ska ställas. Stadens upphandling ska bidra till en positiv samhällsutveckling och en inkluderande arbetsmarknad.

Upphandlingsprogrammet tar avstamp i perspektivet på offentlig upphandling som ett medel att driva utvecklingen i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning. All upphandling ska ske med inriktningen att ILO:s (Internationella arbetsorganisationen, FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor) kärnkonventioner respekteras.

Staden ska aktivt verka för att aktuell antidiskrimineringslagstiftning följs och värna principen om alla människors lika värde och rätt att bli behandlade på lika villkor. I all upphandling ska tydliga kvalitetskrav ställas, såsom exempelvis krav på bemanning och utbildningsnivå. De anställdas rättigheter ska värnas och utvecklas genom att staden ställer sociala krav. För att undvika oseriösa aktörer ska staden arbeta enligt ”Vita jobbmodellen” och ställa krav på arbetsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal.

Som princip ska de krav som staden ställer på sina egna verksamheter, exempelvis när det gäller antidiskrimineringskrav samt miljö- och klimatkrav, också ställas på upphandlad verksamhet. De krav som ställs på en huvudleverantör ska också gälla för underentreprenörer. Enligt upphandlingsprogrammets antidiskrimineringsklausul är en leverantör under avtalstiden

exempelvis förpliktigad att om staden begär det, skriftligen redovisa en jämställdhetsplan.

Ärendet

Lotta Edholm (L), Gulan Avci (L) och Björn Ljung (L) anför att kommunfullmäktige bör uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet. I genusanalysen menar motionärerna att det bland annat bör kartläggas hur stadens beslut på upphandlingsområdet skiljer sig med avseende på verksamheters könskodning och könssammansättning hos brukare, personal och företagsledning. Men upphandlingsverksamhet ska enligt motionärerna förstås alla beslut om att upphandla eller inte upphandla verksamhet som idag bedrivs i egen regi; att förlänga, återupphandla eller återta upphandlade verksamheter efter avtalsperiodens slut, att utkräva viten eller häva avtal i de fall en entreprenör inte sköter sig, samt de avtalsvillkor som är knutna till upphandlingen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab. Samtliga verksamheter har beretts möjlighet att lämna synpunkter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens bedömning är att motionärernas förslag om genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet kan anses vara tillgodosett genom kommunfullmäktiges beslut om budget för 2016, där intentioner och krav på jämställdhetsarbete och upphandling som medel tydliggörs. I budgeten fastslås att samtliga stadens verksamheter ska jämställdhetsintegreras, det vill säga att verksamheterna bland annat ska redovisa all individbaserad statistik uppdelad efter kön. Statistiken ska, där eventuella skillnader synliggörs, analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv. Det torde innebära att också stadens interna organisation för upphandlingsverksamhet, liksom upphandlade utförare och återtagna verksamheter, ska analyseras med utgångspunkt i könsuppdelade faktorer.

I stadens upphandlingsprogram ställs inga uttalade krav på jämställdhetsintegrering eller genusanalys, men det framgår tydligt att de krav som staden ställer på sina egna verksamheter, exempelvis när det gäller antidiskrimineringskrav samt miljö- och klimatkrav, också ska ställas på upphandlad verksamhet.

Antidiskrimineringskrav gäller frågor om kön, etnicitet, religion, sexuell läggning, funktionsförmåga, könsidentitet och könsuttryck.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bilagor

1. Remissbrev Dnr: 106-357/2016
2. Motion till kommunfullmäktige 2016:26